

Sporočilo za javnost
Luxembourg, 28. septembra 2021

S politikami EU ni mogoče zagotoviti, da kmetje ne bi prekomerno uporabljali vode

Glede na navedbe v novem posebnem poročilu, ki ga je danes objavilo Evropsko računsko sodišče (Sodišče), s politikami EU ni mogoče zagotoviti, da bi kmetje vodo uporabljali trajnostno. Vpliv kmetijstva na vodne vire je velik in nesporen. Kmetom je v okviru vodne politike EU na voljo preveč izjem, ki ovirajo prizadevanja za zagotavljanje ustrezne rabe vode. Poleg tega se s kmetijsko politiko EU spodbuja in prepogosto podpira večja in ne učinkovitejša raba vode.

Kmetje so eden glavnih porabnikov sladke vode: kmetijstvo pomeni četrtno vseh odvzemov vode v EU. Kmetijska dejavnost vpliva na kakovost (npr. onesnaževanje z gnojili ali pesticidi) in tudi količino vode. Sedanji pristop EU k upravljanju voda izvira iz okvirne direktive o vodah iz leta 2000, s katero so bile uvedene politike v zvezi s trajnostno rabo vode. V njej je bila določena ciljna vrednost, in sicer da se doseže dobro količinsko stanje vseh vodnih teles v EU. Pri trajnostni rabi vode ima pomembno vlogo tudi skupna kmetijska politika. Ponuja orodja, ki lahko pripomorejo k zmanjšanju pritiska na vodne vire, kot so povezovanje plačil z bolj zelenimi praksami in financiranje učinkovitejše namakalne infrastrukture.

„Voda je omejen vir. Prihodnost kmetijstva EU je zato močno odvisna od tega, kako učinkovito in trajnostno jo kmetje uporabljajo,“ je povedala Joëlle Elvinger, članica Evropskega računskega sodišča, ki je pristojna za poročilo. „Toda doslej politike EU niso dovolj pripomogle k zmanjšanju vpliva kmetijstva na vodne vire.“

Z okvirno direktivo o vodah se zagotavljajo zaščitni ukrepi za preprečevanje netrajnostne rabe vode. Toda države članice odobrijo številne izjeme za kmetijstvo, ki omogočajo odzem vode. Revizorji so ugotovili, da se te izjeme velikodušno dovoljujejo, tudi v regijah z vodnim stresom. Poleg tega nekateri nacionalni organi redko uporabljajo sankcije za nezakonito rabo vode, ki jo

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celo poročilo je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

odkrijejo. Skladno z okvirno direktivo o vodah morajo države članice sicer upoštevati tudi načelo „onesnaževalec plača“, vendar pa je voda, ki se uporablja v kmetijstvu, še vedno cenejša in številne države članice še vedno ne povrnejo stroškov storitev za rabo vode v kmetijstvu tako kot v drugih sektorjih. Revizorji poudarjajo, da se kmetom pogosto ne zaračuna dejanska količina vode, ki jo porabijo.

V okviru SKP pomoč EU kmetom večinoma ni pogojena z izpolnjevanjem obveznosti, s katerimi se spodbuja učinkovita raba vode. Z nekaterimi plačili se podpirajo poljščine, ki potrebujejo veliko vode, kot so riž, oreški, sadje in zelenjava, brez geografskih omejitev, kar pomeni tudi na območjih z vodnim stresom. Poleg tega revizorji ugotavljajo, da mehanizem navzkrižne skladnosti v okviru SKP (tj. plačila, ki so pogojena z izpolnjevanjem nekaterih okoljskih obveznosti) skoraj nima učinka. Zahteve namreč ne veljajo za vse kmete, v vsakem primeru pa države članice ne opravljajo dovolj kontrol in ustreznih pregledov, da bi resnično odvrčale od netrajnostne rabe vode.

Poleg neposrednih plačil se v okviru SKP financirajo tudi naložbe kmetov ali kmetijske prakse, kot so ukrepi za zadrževanje vode. Ti bi lahko pozitivno vplivali na rabo vode. Vendar kmetje redko izkoristijo to priložnost in s programi za razvoj podeželja se redko podpira infrastruktura za ponovno uporabo vode. Posodobitev obstoječih namakalnih sistemov tudi ne prinaša vedno prihranka vode, saj se lahko prihranjena voda preusmeri za poljščine, ki potrebujejo več vode, ali za namakanje na večji površini. Podobno bi se z namestitvijo nove infrastrukture, s katero bi se razširile namakane površine, verjetno povečal pritisk na sladkovodne vire. Na splošno je EU po mnenju revizorjev zagotovo financirala kmetije in projekte, ki ogrožajo trajnostno rabo vode.

Splošne informacije

Posebno poročilo št. 20/2021 – Trajnostna raba vode v kmetijstvu: bolj verjetno je, da se bo s sredstvi SKP spodbujala večja kot pa učinkovitejša raba vode – je na voljo na spletišču Sodišča (eca.europa.eu) v 23 jezikih EU.

Sodišče je nedavno objavilo tudi druga poročila o podobnih temah, in sicer o [kmetijstvu in podnebnih spremembah](#), [biotski raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih](#), [uporabi pesticidov](#) in [načelu „onesnaževalec plača“](#). V začetku oktobra bo objavilo tudi poročilo o biotski raznovrstnosti v gozdovih EU.

Sodišče svoja posebna poročila predstavlja Evropskemu parlamentu in Svetu EU ter drugim zainteresiranim stranem, kot so nacionalni parlamenti, deležniki v gospodarstvu in predstavniki civilne družbe. Velika večina priporočil, ki jih Sodišče izreče v svojih poročilih, se izvede.

Kontaktne naslovi za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547